

Άσκηση 2.1(a): Υπολογισμός μετασχηματισμού Fourier του $x(t) = \frac{d\delta(t)}{dt} + 5\delta(2-5t)$.

Λύση:

Επειδή $\delta(t) \xrightarrow{F} 1$, έχουμε $\frac{d\delta(t)}{dt} \xrightarrow{F} j\Omega \cdot 1 = j\Omega$ και

$$5\delta(2-5t) = 5\delta(-5(t-2/5)) \xrightarrow{F} 5 \frac{1}{|-5|} e^{-j\Omega 2/5} \cdot 1 = e^{-j\Omega 2/5}.$$

Κατά συνέπεια, $X(\Omega) = j\Omega + e^{-j\Omega 2/5}$.

Άσκηση 2.1(b): Υπολογισμός μετασχηματισμού Fourier του $x(t) = t e^{-2t} \cos(t) u(t)$.

Λύση:

Το πρόβλημα μπορεί να λυθεί με δύο τρόπους. Ο πρώτος χρησιμοποιεί τον τύπο του Euler για το συνημίτονο, οπότε έχουμε:

$$t e^{-2t} \cos(t) u(t) = t e^{-2t} \frac{(e^{jt} + e^{-jt})}{2} u(t) = \frac{1}{2} t e^{-t(2-j)} u(t) + \frac{1}{2} t e^{-t(2+j)} u(t).$$

Καθόσον $t e^{-at} u(t) \xrightarrow{F} 1/(a+j\Omega)^2$, εάν $Re\{a\} > 0$ (πράγμα το οποίο ισχύει στην περίπτωση μας), από την παραπάνω παίρνουμε:

$$X(\Omega) = \frac{1}{2} \frac{1}{(2-j+j\Omega)^2} + \frac{1}{2} \frac{1}{(2+j+j\Omega)^2} = \frac{1}{2} \frac{1}{(2+j(\Omega-1))^2} + \frac{1}{2} \frac{1}{(2+j(\Omega+1))^2}.$$

Εναλλακτικά, μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι $x(t) = x_1(t)x_2(t)$, όπου $x_1(t) = t e^{-2t} u(t)$ και $x_2(t) = \cos(t)$. Κατά συνέπεια,

$$\begin{aligned} \mathcal{F}\{x(t)\} &= \frac{1}{2\pi} [\mathcal{F}\{x_1(t)\} * \mathcal{F}\{x_2(t)\}] = \frac{1}{2\pi} \left[\frac{1}{(2+j\Omega)^2} * \pi(\delta(\Omega-1) + \delta(\Omega+1)) \right] \\ &= \frac{1}{2} \frac{1}{(2+j\Omega)^2} * \delta(\Omega-1) + \frac{1}{2} \frac{1}{(2+j\Omega)^2} * \delta(\Omega+1) \\ &= \frac{1}{2} \frac{1}{(2+j(\Omega-1))^2} + \frac{1}{2} \frac{1}{(2+j(\Omega+1))^2}, \end{aligned}$$

από την γνωστή ιδιότητα συνέλιξης με την χροστική συνάρτηση.

Άσκηση 2.1(c): Υπολογισμός μετασχηματισμού Fourier του $x(t) = \begin{cases} \frac{t+1}{2}, & \text{για } |t| \leq 1 \\ 0, & \text{αλλού} \end{cases}$.

Λύση:

Ας θεωρήσουμε $x_1(t) = \begin{cases} 1/2, & \text{για } |t| \leq 1 \\ 0, & \text{αλλού} \end{cases}$. Τότε, $x(t) = t x_1(t) + x_1(t)$. Συνεπώς, και αν θυμηθούμε ότι $\mathcal{F}\{x_1(t)\} = (\sin \Omega)/\Omega$, λαμβάνουμε, χρησιμοποιώντας και την ιδιότητα της παραγώγισης στο πεδίο της συχνότητας:

$$\begin{aligned} \mathcal{F}\{x(t)\} &= j \frac{d}{d\Omega} \left(\frac{\sin \Omega}{\Omega} \right) + \frac{\sin \Omega}{\Omega} = \left(j \frac{\cos \Omega}{\Omega} - j \frac{\sin \Omega}{\Omega^2} \right) + \frac{\sin \Omega}{\Omega} \\ &= \frac{\sin \Omega}{j \Omega^2} - \frac{\cos \Omega - j \sin \Omega}{j \Omega} = \frac{\sin \Omega}{j \Omega^2} - \frac{e^{-j\Omega}}{j \Omega}. \end{aligned}$$

Άσκηση 2.1(d): Υπολογισμός αντίστροφου μ/σμού Fourier του $X(\Omega) = \cos^2(2\Omega + \pi/5)$.

Λύση:

Παρατηρούμε πως επειδή $2 \cos^2(\theta) = 1 + \cos(2\theta)$,

$$\begin{aligned} \mathcal{F}^{-1}\{\cos^2(2\Omega + \pi/5)\} &= \mathcal{F}^{-1}\left\{\frac{1}{2} + \frac{1}{2} \cos(4\Omega + 2\pi/5)\right\} \\ &= \mathcal{F}^{-1}\left\{\frac{1}{2} + \frac{1}{4}(e^{j(4\Omega + 2\pi/5)} + e^{-j(4\Omega + 2\pi/5)})\right\} \\ &= \mathcal{F}^{-1}\left\{\frac{1}{4}e^{-j2\pi/5}e^{-4j\Omega} + \frac{1}{2} + \frac{1}{4}e^{j2\pi/5}e^{4j\Omega}\right\} \\ &= \frac{1}{4}e^{-j2\pi/5}\delta(t-4) + \frac{1}{2}\delta(t) + \frac{1}{4}e^{j2\pi/5}\delta(t+4). \end{aligned}$$

Άσκηση 2.1(e): Υπολογισμός αντίστροφου μ/σμού Fourier του $X(\Omega) = \frac{e^{-j\Omega}}{\Omega^2 + 5}$.

Λύση:

Ως γνωστό, ο μετασχηματισμός Fourier του $x(t) = e^{-a|t|}$ είναι ο $X(\Omega) = 2a/(a^2 + \Omega^2)$ (για $a > 0$). Κατά συνέπεια, έχουμε:

$$\mathcal{F}^{-1}\left\{\frac{1}{\Omega^2 + 5}\right\} = \mathcal{F}^{-1}\left\{\frac{1}{2\sqrt{5}} \frac{2\sqrt{5}}{\Omega^2 + (\sqrt{5})^2}\right\} = \frac{1}{2\sqrt{5}} e^{-\sqrt{5}|t|}.$$

Κάνοντας χρήση και της ιδιότητας μετατόπισης στο χρόνο, παίρνουμε:

$$\mathcal{F}^{-1}\left\{\frac{e^{-j\Omega}}{\Omega^2 + 5}\right\} = \mathcal{F}^{-1}\left\{e^{-j\Omega} \frac{1}{\Omega^2 + 5}\right\} = \frac{1}{2\sqrt{5}} e^{-\sqrt{5}|t-1|}.$$

Άσκηση 2.1(f): Υπολογισμός αντίστροφου μ/σμού Fourier του

$$X(\Omega) = \delta(\Omega - 4) + j\delta(\Omega - \pi) - j\delta(\Omega + \pi) + \delta(\Omega + 4).$$

Λύση:

Παρατηρούμε πως

$$\begin{aligned}\mathcal{F}^{-1}\{\delta(\Omega-4)+j\delta(\Omega-\pi)-j\delta(\Omega+\pi)+\delta(\Omega+4)\} &= \mathcal{F}^{-1}\{\delta(\Omega-4)+\delta(\Omega+4)\} + j\mathcal{F}^{-1}\{\delta(\Omega-\pi)-\delta(\Omega+\pi)\} \\ &= \frac{1}{\pi} \cos(4t) + \frac{j}{\pi} j \sin(\pi t) = \frac{1}{\pi} (\cos(4t) - \sin(\pi t)) .\end{aligned}$$

Άσκηση 2.2(a): Υπολογισμός DTFT του $x[n] = \left(\frac{1}{4}\right)^{|n|} u[-n-1]$.

Λύση:

Παρατηρούμε πως:

$$\begin{aligned}x[n] &= \left(\frac{1}{4}\right)^{-n} u[-n-1] = \left(\frac{1}{4}\right)^{-n} u[-n-1] + \left(\frac{1}{4}\right)^0 \delta[n] - \left(\frac{1}{4}\right)^0 \delta[n] \\ &= \left(\frac{1}{4}\right)^{-n} u[-n] - \delta[n] .\end{aligned}$$

Εφαρμόζοντας την ιδιότητα $\mathcal{DF}\{x_1[-n]\} = X_1(e^{-j\omega})$ στον πρώτο όρο του αθροίσματος της παραπάνω, καταλήγουμε στο:

$$\mathcal{DF}\{x[n]\} = \frac{1}{1 - \frac{1}{4}e^{-j(-\omega)}} - 1 = \frac{1}{4} \cdot \frac{1}{1 - \frac{1}{4}e^{j\omega}} .$$

Άσκηση 2.2(b): Υπολογισμός DTFT του $x[n] = -\delta[n-2] + \delta[n-1] + \delta[n+1] + \delta[n+2]$.

Λύση:

Από το γεγονός ότι $\mathcal{DF}\{\delta[n-n_0]\} = e^{-j\omega n_0}$ και την σχέση του Euler παίρνουμε:

$$\begin{aligned}X(\omega) &= -e^{-2j\omega} + e^{-j\omega} + e^{j\omega} + e^{2j\omega} \\ &= (e^{j\omega} + e^{-j\omega}) + (e^{2j\omega} - e^{-2j\omega}) = 2\cos\omega + 2j\sin(2\omega) .\end{aligned}$$

Άσκηση 2.2(c): Υπολογισμός DTFT του $x[n] = (n-1)^2 \left(\frac{1}{2}\right)^n u[n]$.

Λύση:

Η λύση προκύπτει από πολλαπλή εφαρμογή της ιδιότητας της παραγωγίσισης στο πεδίο της συχνότητας, και την γνώση ότι ο DTFT του $x_1[n] = \left(\frac{1}{2}\right)^n u[n]$ είναι ο $X_1(e^{j\omega}) = 1/(1 - 0.5e^{-j\omega})$. Κατά συνέπεια:

$$\begin{aligned}
X(e^{j\omega}) &= \mathcal{DF}\{n^2 x_1[n] - 2n x_1[n] + x_1[n]\} = j^2 \frac{d^2}{d\omega^2} X_1(e^{j\omega}) - 2j \frac{d}{d\omega} X_1(e^{j\omega}) + X_1(e^{j\omega}) \\
&= -\frac{d^2}{d\omega^2} \left(\frac{1}{1 - \frac{1}{2} e^{-j\omega}} \right) - 2j \frac{d}{d\omega} \left(\frac{1}{1 - \frac{1}{2} e^{-j\omega}} \right) + \frac{1}{1 - \frac{1}{2} e^{-j\omega}} \\
&= -\frac{\frac{1}{2} e^{-2j\omega}}{\left(1 - \frac{1}{2} e^{-j\omega}\right)^3} - \frac{\frac{1}{2} e^{-j\omega}}{\left(1 - \frac{1}{2} e^{-j\omega}\right)^2} - \frac{e^{-j\omega}}{\left(1 - \frac{1}{2} e^{-j\omega}\right)^2} + \frac{1}{1 - \frac{1}{2} e^{-j\omega}} \\
&= -\frac{\frac{1}{2} e^{-2j\omega}}{\left(1 - \frac{1}{2} e^{-j\omega}\right)^3} - \frac{\frac{3}{2} e^{-j\omega}}{\left(1 - \frac{1}{2} e^{-j\omega}\right)^2} + \frac{1}{1 - \frac{1}{2} e^{-j\omega}} .
\end{aligned}$$

Άσκηση 2.2(d): Υπολογισμός IDTFT του $X(e^{j\omega}) = \begin{cases} 1, & \text{για } \frac{\pi}{4} < |\omega| < \frac{3\pi}{4} \\ 0, & \text{για } 0 \leq |\omega| \leq \frac{\pi}{4} \text{ και } \frac{3\pi}{4} \leq |\omega| < \pi \end{cases}$.

Λύση:

Αν θεωρήσουμε $X_1(e^{j\omega}) = \begin{cases} 1, & \text{για } 0 \leq |\omega| < \frac{\pi}{4} \\ 0, & \text{για } \frac{\pi}{4} \leq |\omega| \leq \pi \end{cases}$, παρατηρούμε πως:

$$X(e^{j\omega}) = X_1(e^{j(\omega-\pi/2)}) + X_1(e^{j(\omega+\pi/2)}) .$$

Καθόσον $\mathcal{DF}^{-1}\{X_1(e^{j\omega})\} = \sin(\pi n/4)/(\pi n)$, χρησιμοποιώντας και την ιδιότητα μετατόπισης συχνότητας και την σχέση του Euler, καταλήγουμε στο ότι:

$$x[n] = e^{j\frac{\pi}{2}n} \frac{\sin(\pi n/4)}{\pi n} + e^{-j\frac{\pi}{2}n} \frac{\sin(\pi n/4)}{\pi n} = \frac{2}{\pi n} \cos(\pi n/2) \sin(\pi n/4) .$$

Παρατηρήστε ότι η λύση επίσης μπορεί να γραφεί και ως $x[n] = 1/(\pi n) \cdot [\sin(3\pi n/4) - \sin(\pi n/4)]$, που προκύπτει ότι είναι ισοδύναμη με την παραπάνω από την σχέση του Euler. Η μορφή αυτή προκύπτει από την απευθείας ολοκλήρωση της $X(e^{j\omega})$ χρησιμοποιώντας τον ορισμό του αντίστροφου μετασχηματισμού Fourier διακριτού χρόνου.

Άσκηση 2.2(e): Υπολογισμός IDTFT του $X(e^{j\omega}) = \cos^2(\omega)$.

Λύση:

Παρατηρούμε πως επειδή $2 \cos^2(\theta) = 1 + \cos(2\theta)$,

$$\begin{aligned}
\mathcal{DF}^{-1}\{\cos^2(\omega)\} &= \mathcal{DF}^{-1}\left\{\frac{1}{2} + \frac{1}{2} \cos(2\omega)\right\} = \mathcal{DF}^{-1}\left\{\frac{1}{2} + \frac{1}{4}(e^{2j\omega} + e^{-2j\omega})\right\} \\
&= \frac{1}{4} \delta[n-2] + \frac{1}{2} \delta[n] + \frac{1}{4} \delta[n+2] .
\end{aligned}$$

Άσκηση 2.3:

Ένα γραμμικό, χρονικά αναλλοίωτο (Γ.Χ.Α.) σύστημα συνεχούς χρόνου ικανοποιεί την εξίσωση

$$\frac{d^2y(t)}{dt^2} + 5 \frac{dy(t)}{dt} + 6y(t) = \frac{dx(t)}{dt} + 4x(t)$$

όπου $x(t)$ και $y(t)$ είναι τα σήματα εισόδου και εξόδου του συστήματος. Υπολογίστε:

- Την απόκριση συχνότητας του συστήματος, $H(\Omega)$.
- Την κρουστική απόκριση του συστήματος, $h(t)$.
- Την έξοδο του συστήματος $y(t)$, όταν η είσοδος του είναι το $x(t) = e^{-4t}u(t) - te^{-4t}u(t)$.

Λύση:

- (a) Η απόκριση συχνότητας δίνεται από:

$$H(\Omega) = \frac{Y(\Omega)}{X(\Omega)} = \frac{j\Omega + 4}{(-j\Omega)^2 + 5j\Omega + 6} = \frac{4 + j\Omega}{6 - \Omega^2 + 5j\Omega} .$$

- (b) Αναλύοντας την παραπάνω σε μερικά κλάσματα, παίρνουμε:

$$H(\Omega) = \frac{4 + j\Omega}{(2 + j\Omega)(3 + j\Omega)} = \frac{2}{2 + j\Omega} - \frac{1}{3 + j\Omega} .$$

Κατά συνέπεια,

$$h(t) = \mathcal{F}^{-1}\{H(\Omega)\} = 2e^{-2t}u(t) - e^{-3t}u(t) .$$

- (c) Ο μετασχηματισμός Fourier του σήματος εισόδου είναι:

$$X(\Omega) = \mathcal{F}\{x(t)\} = \frac{1}{4 + j\Omega} - \frac{1}{(4 + j\Omega)^2} = \frac{3 + j\Omega}{(4 + j\Omega)^2} .$$

Κατά συνέπεια,

$$Y(\Omega) = X(\Omega)H(\Omega) = \frac{4 + j\Omega}{(2 + j\Omega)(3 + j\Omega)} \frac{3 + j\Omega}{(4 + j\Omega)^2} = \frac{1}{(2 + j\Omega)(4 + j\Omega)} .$$

Αναλύοντας την παραπάνω σε μερικά κλάσματα, παίρνουμε:

$$Y(\Omega) = \frac{1}{2} \frac{1}{2 + j\Omega} - \frac{1}{2} \frac{1}{4 + j\Omega} .$$

Κατά συνέπεια,

$$x(t) = \mathcal{F}^{-1}\{X(\Omega)\} = \frac{1}{2}e^{-2t}u(t) - \frac{1}{2}e^{-4t}u(t) .$$

Άσκηση 2.4(a): Υποθέστε ότι έχουμε δύο ζωνοπεριορισμένα (bandlimited) σήματα $x_1(t)$ και $x_2(t)$ για τα οποία ισχύει $X_1(\Omega) = 0$ για $|\Omega| > 500\pi$ και $X_2(\Omega) = 0$ για $|\Omega| > 1000\pi$, αντίστοιχα. Για κάθε από τα παρακάτω σήματα, ποια είναι η μέγιστη περίοδος δειγματοληψίας T_s , ώστε αυτά να μπορούν να ανακατασκευαστούν από τα δείγματά τους;

- i. $x_1(t)$
- ii. $x_2(t)$
- iii. $x_1(t) * x_2(t)$
- iv. $x_1(t) + x_2(t)$
- v. $x_1(t)x_2(t)$
- vi. $x_1(t) \cos(2000\pi t) + x_2(t)$

Λύση:

Σύμφωνα με το θεώρημα δειγματοληψίας Shannon, ο ρυθμός δειγματοληψίας πρέπει να ξεπερνάει το όριο Nyquist, δηλαδή, ισοδύναμα, $T_s < \pi/\Omega_{\max}$, όπου Ω_{\max} είναι η μέγιστη συχνότητα που περιλαμβάνει το ζωνοπεριορισμένο σήμα ενδιαφέροντος. Κατά συνέπεια:

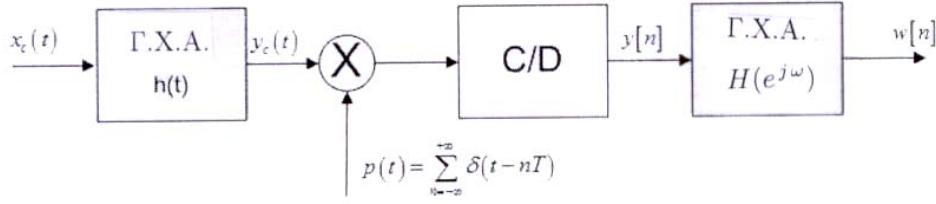
- i. Για το $x_1(t)$ έχουμε $\Omega_{\max} = 500\pi$, συνεπώς $T_s = \pi/(500\pi) = 0.002 \text{ sec}$.
- ii. Για το $x_2(t)$ έχουμε $\Omega_{\max} = 1000\pi$, συνεπώς $T_s = \pi/(1000\pi) = 0.001 \text{ sec}$.
- iii. Για το $x(t) = x_1(t) * x_2(t)$, στο πεδίο της συχνότητας έχουμε πολλαπλασιασμό των $X_1(\Omega)$ και $X_2(\Omega)$, και κατά συνέπεια $\Omega_{\max} = \min\{500\pi, 1000\pi\} = 500\pi$, συνεπώς $T_s = \pi/(500\pi) = 0.002 \text{ sec}$.
- iv. Για το $x(t) = x_1(t) + x_2(t)$, στο πεδίο της συχνότητας έχουμε άθροιση των $X_1(\Omega)$ και $X_2(\Omega)$, και κατά συνέπεια $\Omega_{\max} = \max\{500\pi, 1000\pi\} = 1000\pi$, συνεπώς $T_s = \pi/(1000\pi) = 0.001 \text{ sec}$.
- v. Για το $x(t) = x_1(t)x_2(t)$, στο πεδίο της συχνότητας έχουμε συνέλιξη των $X_1(\Omega)$ και $X_2(\Omega)$, και κατά συνέπεια $\Omega_{\max} = 500\pi + 1000\pi = 1500\pi$, συνεπώς $T_s = \pi/(1500\pi) = 0.00066 \text{ sec}$.
- vi. Τέλος για το $x(t) = x_1(t) \cos(2000\pi t) + x_2(t)$ εφαρμόζουμε τα παραπάνω (iv. και v.), και βρίσκουμε $\Omega_{\max} = \max\{500\pi + 2000\pi, 1000\pi\} = 2500\pi$, συνεπώς $T_s = \pi/(2500\pi) = 0.0004 \text{ sec}$.

Άσκηση 2.4(b, c): Στο παρακάτω σχήμα παρουσιάζεται ένα αιτιατό Γ.Χ.Α. σύστημα συνεχούς χρόνου που ικανοποιεί την διαφορική εξίσωση

$$\frac{dy_c(t)}{dt} + y_c(t) = x_c(t)$$

Το σύστημα ακολουθείται από δειγματοληψία με κρουστικούς παλμούς και ένα Γ.Χ.Α. σύστημα διακριτού χρόνου. Αν η είσοδος του συστήματος συνεχούς χρόνου είναι $x_c(t) = \delta(t - \frac{T}{2})$, υπολογίστε:

- (b) Τα $y_c(t)$ και $y[n]$.

(c) Την απόκριση συχνότητας $H(e^{j\omega})$ και κρουστική απόκριση του συστήματος διακριτού χρόνου $h[n]$, ώστε $w[n] = \delta[n]$.

Λύση:

(b) Η απόκριση συχνότητας του συστήματος συνεχούς χρόνου είναι:

$$\frac{dy_c(t)}{dt} + y_c(t) = x_c(t) \xrightarrow{\mathcal{F}} j\Omega Y_c(\Omega) + Y_c(\Omega) = X_c(\Omega) \Rightarrow H_c(\Omega) = \frac{Y_c(\Omega)}{X_c(\Omega)} = \frac{1}{1 + j\Omega} .$$

Άρα σε είσοδο:

$$x_c(t) = \delta\left(t - \frac{T}{2}\right) \xrightarrow{\mathcal{F}} X_c(\Omega) = e^{-j\Omega T/2} ,$$

η απόκριση, με χρήση της ιδιότητας χρονικής μετατόπισης, θα είναι:

$$Y_c(\Omega) = X_c(\Omega)H_c(\Omega) = e^{-j\Omega T/2} \frac{1}{1 + j\Omega} \xrightarrow{\mathcal{F}} y_c(t) = e^{-(t-T/2)} u(t - T/2) .$$

Στην συνέχεια, η έξοδος του συστήματος δειγματοληψίας και μετατροπής C/D προκύπτει μέσω της αντικατάστασης $y[n] = y_c(nT)$. Επομένως:

$$y[n] = \begin{cases} e^{-nT+T/2}, & nT \geq T/2 \\ 0, & \text{αλλιώς} \end{cases} = e^{-nT+T/2} u[n-1] ,$$

καθόσον $nT \geq 0.5T \Rightarrow n \geq 1$ (για ακέραια n).

(c) Από ιδιότητες και ζεύγη μ/σμού Fourier διακριτού χρόνου, ο DTFT του $y[n]$ είναι:

$$Y(e^{j\omega}) = \mathcal{DF}\{e^{-nT+T/2} u[n-1]\} = \mathcal{DF}\{e^{-T/2} ((e^{-T})^{n-1} u[n-1])\} = e^{-T/2} e^{-j\omega} \frac{1}{1 - e^{-T} e^{-j\omega}} ,$$

καθόσον $|e^{-T}| < 1$ (γιατί προφανώς $T > 0$).

Για το σύστημα διακριτού χρόνου $H(e^{j\omega})$ ισχύει ότι $W(e^{j\omega}) = Y(e^{j\omega})H(e^{j\omega})$. Για έξοδο $w[n] = \delta[n] \xrightarrow{\mathcal{DF}} W(e^{j\omega}) = 1$, η απόκριση συχνότητας $H(e^{j\omega})$ είναι:

$$H(e^{j\omega}) = 1/Y(e^{j\omega}) = e^{T/2} e^{j\omega} - e^{-T/2} ,$$

και συνεπώς εφαρμόζοντας αντίστροφο DTFT η ζητούμενη κρουστική απόκριση είναι:

$$h[n] = e^{T/2} \delta[n+1] - e^{-T/2} \delta[n] .$$

Παρατηρούμε μάλιστα ότι πρόκειται για μη αιτιατό σύστημα, καθόσον η χροστική του απόκριση είναι μη μηδενική για $t = -1$.
